

Příloha č. 10

Stanovisko ministerstva životního prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, k návrhu koncepce „Integrovaný regionální operační program pro programové období 2014 - 2020“

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 30. června 2014

Č. j.: 45327/ENV/14

Ministerstvo pro místní rozvoj

Č. j. MMR-23714/2014

Příloha 1

STANOVISKO

30.6.2014 13:20db 26 OŘOP

Ministerstva životního prostředí

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce

„Integrovaný regionální operační program pro programové období
2014 - 2020“

verze po veřejném projednání

Předkladatel koncepce: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Zpracovatel posouzení: Expertní tým pod vedením společnosti Integra Consulting s.r.o.
v následujícím složení:

Ing. Kateřina Ambrožová

Mgr. Martin Smutný

(autorizace MŽP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů č. 1461/ENV/09, poslední prodloužení č. 7554/OPV/04)

Mgr. Simona Kosíková

Ing. Radim Seibert

Mgr. Michal Musil

Mgr. Michala Kopečková – Občanské sdružení Ametyst

(autorizace MŽP dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů č. 17687/ENV/07-611/630/07, poslední prodloužení č. 2702/ENV/12-116/630/12)

MUDr. Jaroslav Wolf, Ph. D.

(autorizovaná osoba dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví)

Stručný popis koncepce:

Integrovaný regionální operační program pro programové období 2014 – 2020 (dále jen „IROP“) je jedním z desíti programů, které budou s příspěvkem Evropských sociálních a intervenčních fondů (ESIF) implementovány v České republice v programovém období 2014 - 2020 (programy pro programové období 2014 – 2020 byly vymezeny usnesením vlády ČR č. 867 ze dne 28. listopadu 2012).

Prioritou IROP je umožnění vyváženého rozvoje území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. IROP integruje rozvojové priority obcí, měst a regionů a související priority celostátní povahy při zohlednění požadavků na tematickou koncentraci. Provázáním intervencí, realizovaných dosud samostatně na regionální a centrální úrovni, umožňuje dosažení jejich optimální kombinace v území, jejich obsahovou a časovou integraci a tím dosažení pozitivních synergických efektů.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce IROP, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo zveřejněno dne 28. 11. 2013. Zjišťovací řízení vedené odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP bylo ukončeno dne 31. 12. 2013, vydáním závěru zjišťovacího řízení č. j. 94085/ENV/13.

Práce na vlastním vyhodnocení vlivů IROP na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení“) probíhaly v období říjen 2013 – duben 2014. Návrh koncepce včetně vyhodnocení zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 7. 5. 2014. Předložené vyhodnocení obsahovalo všechny náležitosti dle cit. přílohy, a proto mohl být návrh koncepce včetně vyhodnocení rozeslán dne 9. 5. 2014 ke zveřejnění. Dne 16. 5. 2014 byl návrh koncepce včetně vyhodnocení zveřejněn podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na úřední desce posledního dotčeného kraje. Veřejné projednání koncepce včetně vyhodnocení se konalo dne 9. 6. 2014 v budově Ministerstva pro místní rozvoj, ve velké zasedací místnosti, Staroměstské nám. 6, Praha 1. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 16. 6. 2014.

Stručný popis posuzování:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Součástí posouzení IROP bylo hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) a ptáčích oblastí (dále jen „PO“) a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Závěry posuzování:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO k návrhu koncepce

„Integrovaný regionální operační program pro programové období 2014 - 2020“

verze po veřejném projednání

za dodržení níže uvedených podmínek:

Část A. Podmínky souhlasného stanoviska:

1. V rámci další přípravy IROP bude respektován a zohledněn následující návrh opatření k předcházení a zmírnění potenciálních negativních vlivů z hlediska ochrany přírody a krajiny a ochrany veřejného zdraví:

Ke specifickému cíli 1.1:

- a) U nových staveb podmínkou podpory jednoznačně prokázaná potřebnost. Upřednostnit využití stávajících (modernizovaných) silnic před zcela novými stavbami.
- b) Volit trasy a provedení s respektem k ekologickým funkcím krajiny a biodiverzitě.
- c) Uplatňovat účinná zmírňující a kompenzační opatření pro minimalizaci negativních vlivů na přírodu a krajinu u nových i stávajících rekonstruovaných staveb a případně i u navazujících silnic, na nichž vlivem projektu dojde ke zvýšení zátěže.
- d) Zabezpečit stávající legislativně danou ochranu obyvatel proti dopravnímu hluku jako nezbytnou podmínku pro programy, projekty.
- e) V rámci naplňování IROP preferovat projekty, které povedou k vyvedení z hustě obydlených oblastí (obchvaty), zvýší plynulost silniční dopravy a podpoří alternativní způsoby dopravy vůči silniční nákladní a individuální osobní dopravě s cílem snížit emise znečišťujících látek z dopravy. Zajistit urychlení přípravy těchto projektů.
- f) Volbu trasy a provedení realizovat s ohledem na kvalitu ovzduší v uvedeném místě. Příspěvek projektu ke zlepšení kvality ovzduší v relevantních územích zařadit mezi kritéria posuzování potřebnosti projektů.
- g) Při výstavbě obchvatů vyhodnotit příspěvek jednotlivých projektů ke snížení emisí, a to zejména primárních částic a prekurzorů sekundárních částic v obydlených oblastech.

- h) Výběr jednotlivých projektů v rámci naplňování IROP bude v souladu s naplňováním cílů programů zlepšování kvality ovzduší zpracovaných dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, které jsou součástí Střednědobé strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR.
- i) Kompenzovat efekt rozvoje území, zejména napojení větších rozvojových ploch, kompenzačními opatřeními v krajských programech ke zlepšení kvality ovzduší. Kompenzační opatření by měla být navržena na základě modelové studie hodnotící cílovou kvalitu ovzduší v regionu po plném budoucím obsazení rozvojových ploch (expertní odhad budoucích aktivit a s tím spojených emisí) a při dosažení maximálních intenzit dopravy (na základě návrhové kapacity plánovaných komunikací).

Ke specifickému cíli 1.2:

- a) Lokalizovat multimodální terminály a parkoviště s ohledem na přírodní a krajinné hodnoty.
- b) Umisťovat a realizovat cyklostezky šetrně k přírodě a krajině se zvážením potřebnosti a realizací optimální trasy a provedení cyklostezky (šířka, povrch a další parametry).
- c) Uplatňovat účinná zmírňující a kompenzační opatření pro minimalizaci negativních vlivů na přírodu a krajinu.
- d) Realizovat opatření přednostně v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (vyjádřenou překročenými imisními limity).

Ke specifickému cíli 2.2:

- a) Poskytnout podporu jen v případě, že bude v ČR splněna podmínka definovaného sociálního bydlení, včetně hygienického a dalších standardů takového bydlení.

Ke specifickému cíli 2.5:

- a) Při realizaci projektů v rámci snižování energetické náročnosti budov zjišťovat výskyt chráněných živočichů, při pozitivním výsledku zateplovat obvodové pláště mimo hnízdní období.
- b) Při realizaci projektů provádět úpravu ventilačních otvorů umožňujících hnízdění, případně instalovat hnízdní boxy apod. (i bez přímého aktuálního potvrzení výskytu ptáků).
- c) Z důvodu možného zvýšení emisí vyloučit z podpory projekty náhrady spalovacích zdrojů na kapalná a plynná paliva za spalovací zdroje na pevná paliva. V případě spalovacích zdrojů na pevná paliva o tepelném příkonu do 300 kW podporovat pouze zařízení splňující minimálně 4. emisní třídu, v případě dostatečné dostupnosti na trhu 5. emisní třídu podle normy ČSN EN 303-5 a v případě spalovacích zdrojů o tepelném příkonu vyšším než 300 kW podporovat pouze zařízení splňující emisní limity platné od 1. 1. 2018.

2. Předkladatel koncepce zajistí celkovou koordinaci systému sledování vlivů IROP na životní prostředí, tj. zejména následující kroky a aktivity:

- a) environmentální indikátory navržené v rámci vyhodnocení SEA (viz. kapitola 9) začlenit do celkového systému sledování implementace IROP na životní prostředí;
- b) pravidelně vyhodnocovat výsledky monitoringu (ve vazbě na další postupy průběžných evaluací při implementaci programu);

- c) pravidelně zveřejňovat výsledky monitoringu;
 - d) stanovená environmentální kritéria pro výběr projektů (viz. kapitola 11 vyhodnocení SEA) využít jako kritéria pro hodnocení a výběr relevantních projektů, předkládaných v rámci IROP;
 - e) zajistit dostatečné odborné a personální kapacity pro oblasti životního prostředí a rámec implementační struktury IROP, tj. zejména pro hodnocení a výběr projektů.
3. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

Část B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

1. Základním opatřením pro eliminaci negativních vlivů, které je uvedeno v dokumentu IROP, je uplatnění principu udržitelného rozvoje (kap. 11.1). Zde je přímo jmenována povinnost žadatelů prokázat, zda projekt nepůsobí negativně na EVL či PO postupem dle zákona. Dodržování tohoto opatření je základní podmínkou pro vyloučení významných negativních vlivů IROP.

2. Dále jsou navržena následující opatření pro eliminaci a zmírnění potenciálních negativních vlivů:

Silniční doprava

- a) Upřednostňovat využití stávajících (modernizovaných) silnic před výstavbou nových.
- b) Nové silnice v EVL či PO pouze v případě jednoznačně prokázané potřeby, neexistence jiného řešení (včetně převedení části dopravy na železnici), plánování s ohledem na výskyt a ekologické nároky předmětů ochrany a při splnění zákonných podmínek.
- c) Důsledné uplatnění zmírňujících opatření při plánování, realizaci a provozu silnic (např. volba ideální trasy a technického řešení, minimalizace vlivů při vlastní stavbě, opatření pro migraci živočichů, doprovodná zeleň, eliminace invazivních druhů, ochrana okolních biotopů a vodního režimu apod. dle konkrétní situace).
- d) V případě vyvolaného zvýšení dopravy i na dalších cestách v EVL či PO a v jejich blízkosti je třeba uplatnit zmírňující i na nich, přestože nejsou přímo předmětem projektu.

Cyklostezky

- e) V EVL a PO a v jejich blízkosti je nutné při plánování cyklostezek volit trasu s ohledem na výskyt a ekologické nároky předmětů ochrany. Dále je třeba zvážit provedení, často bude vhodné volit jiný způsob provedení cyklostezky než s asfaltovým povrchem.

Návštěvnická infrastruktura

- f) Návštěvnická infrastruktura v EVL a PO musí být umísťována s respektem k předmětům ochrany. Cílem by nemělo být jen poskytnutí potřebných služeb návštěvníkům, ale i jejich poučení o ochraně území.
- g) Do lokalit, které jsou již nyní vysoce zatíženy návštěvností nebo kde by vlivem návštěvnosti docházelo k silnému poškození předmětů ochrany, by neměly být směřovány projekty, které by ve svém důsledku antropogenní zátěž území významně

zvýšily. Prezentace přírodního dědictví by se měla zaměřovat spíše na méně navštěvované lokality.

Část C. Doporučení:

Ovzduší

- a) Pro opatření realizovaná v rámci specifického cíle 2.5 z důvodu možného zvýšení emisí vyloučit z podpory projekty náhrady spalovacích zdrojů na kapalná paliva za spalovací zdroje na biomasu. V případě spalovacích zdrojů na biomasu o tepelném příkonu do 300 kW podporovat pouze zařízení splňující 5. emisní třídu podle normy ČSN EN 303-5.

Půda a horninové prostředí

- b) Při naplňování specifického cíle 1.1 a 1.2 upřednostňovat projekty rekonstrukcí a modernizací bez nových záborů půd.

Kulturní památky

- c) V rámci implementace specifického cíle 1.1 a 1.2 zajistit, že výběr variant a technického řešení staveb bude v míře odpovídající místnímu kontextu zohledňovat nutnost prevence negativních vlivů na památkové zóny, kulturní krajinu či konkrétní památkově chráněné objekty (lze zabezpečit v rámci standardních procesů územního plánování, projektové přípravy, případně EIA).
- d) Ke specifickému cíli 2.5 a 4.1 zajistit v rámci implementace dostatečnou metodickou podporu pro projektovou přípravu investic, jak pro žadatele/investory, tak pro orgány památkové ochrany vyjadřující se k projektům v rámci stavebního nebo dalších řízení. Je třeba, aby dotčení aktéři měli včas informace o možných omezeních a přípustných technických řešeních např. s ohledem na konkrétní kategorie podle stupně ochrany a charakteru památek.

Veřejné zdraví

- e) V rámci implementace specifického cíle 1.2 zvážit ekonomickou udržitelnost a dostupnost udržitelných forem dopravy s hlediska rodinného účtu i pohledu na sociální postavení obyvatel. Dále zabezpečit aplikaci ochrany proti hluku.
- f) Ve specifickém cíli 1.3 podpořit technickou infrastrukturu, tam, kde budou projekty podpořeny odpovídajícími lidskými zdroji v souladu s krizovými plány.
- g) Při implementaci specifického cíle 2.5 zachovat nebo snížit ceny bydlení snížením nákladů na energie.
- h) Podporovat projekty v rámci specifického cíle 4.1 v souladu se schválenými národními či krajskými strategiemi a využít informačních a hodnotících kritérií ve strategiích obsažených.

Horizontální opatření ke zlepšení celkového dopadu IROP na životní prostředí, zdraví obyvatel a z hlediska udržitelného rozvoje:

- i) environmentální indikátory, navržené v rámci vyhodnocení SEA ke sledování vlivů implementace IROP, doporučujeme z důvodu řádného sledování vlivů implementace IROP na všechny složky životního prostředí rozšířit o následující environmentální indikátory:
 - „Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic (t/rok)“;
 - „Míra fragmentace krajiny realizací liniových projektů (km²)“;

- j) Vzhledem k tomu, že podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje v rámci specifického cíle 3.2, který byl vyřazen z IROP na základě požadavku Evropské komise (EK), je jedním z potřebných nástrojů a podkladů pro zajištění udržitelného rozvoje, navrhuje Řídícímu orgánu zasadit se o zpětné navrácení tohoto specifického cíle do IROP v rámci formálního vyjednávání s EK.
- k) Cíleně zaměřit podporu IROP na nástroje a přístupy, které posilují kvalitu plánování a místního udržitelného rozvoje (např. Místní agenda 21, Místní akční skupiny, aplikace indikátorů udržitelnosti na místní úrovni apod.).
- l) V rámci implementace IROP zajistit soulad jednotlivých projektů s existujícími strategiemi a územními plány na místní úrovni.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého opatření co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ministerstvo životního prostředí dále upozorňuje předkladatele na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ, v.r.
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk razítka se státním znakem č. 11)